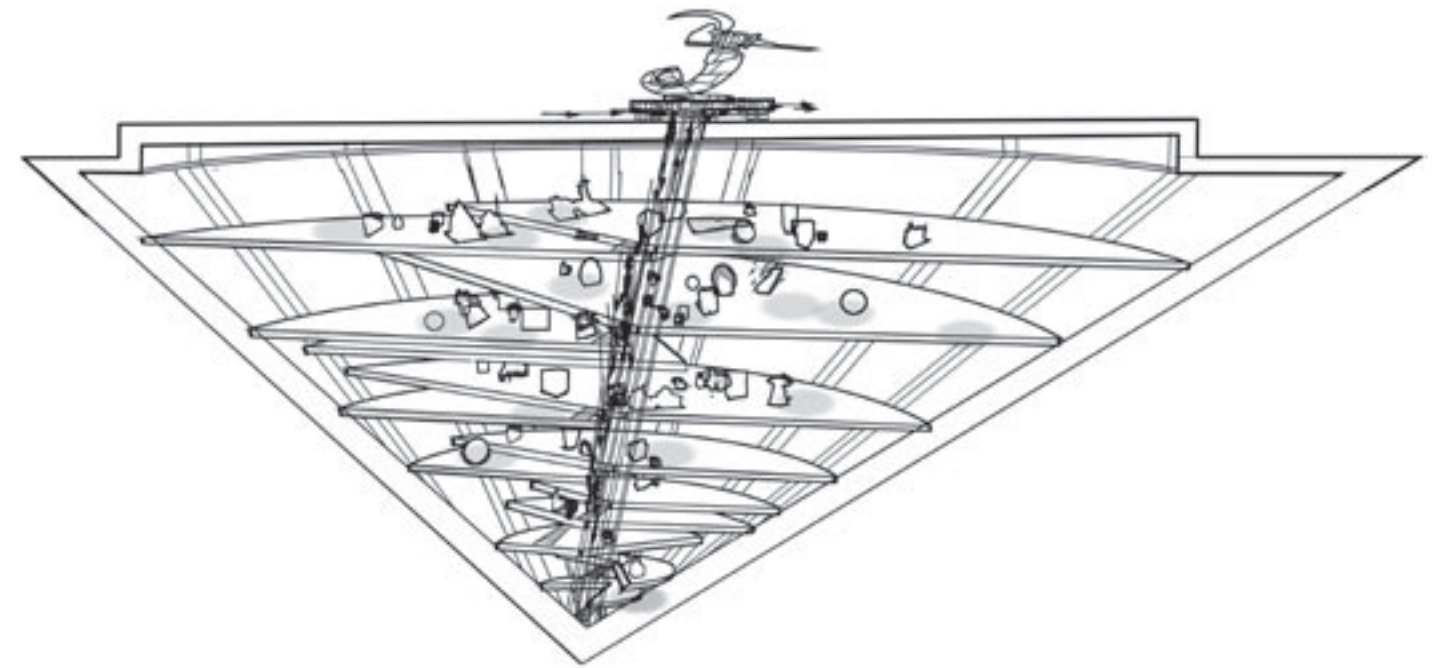

VI

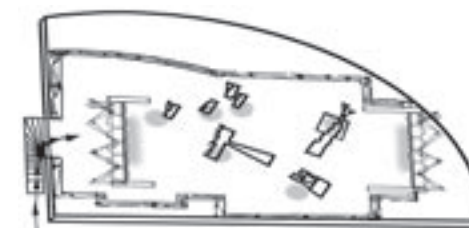
21
22

yugomuzej

agitprop

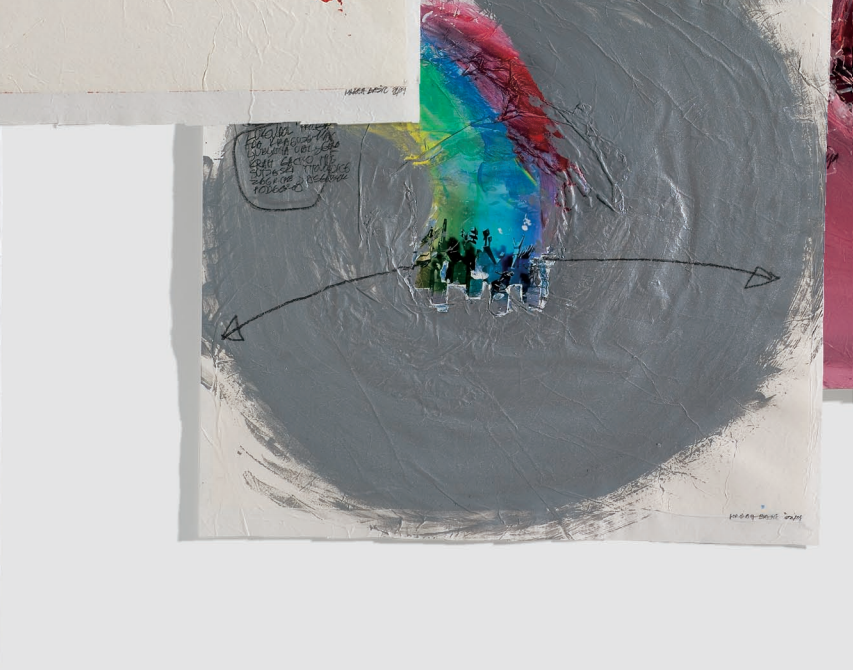
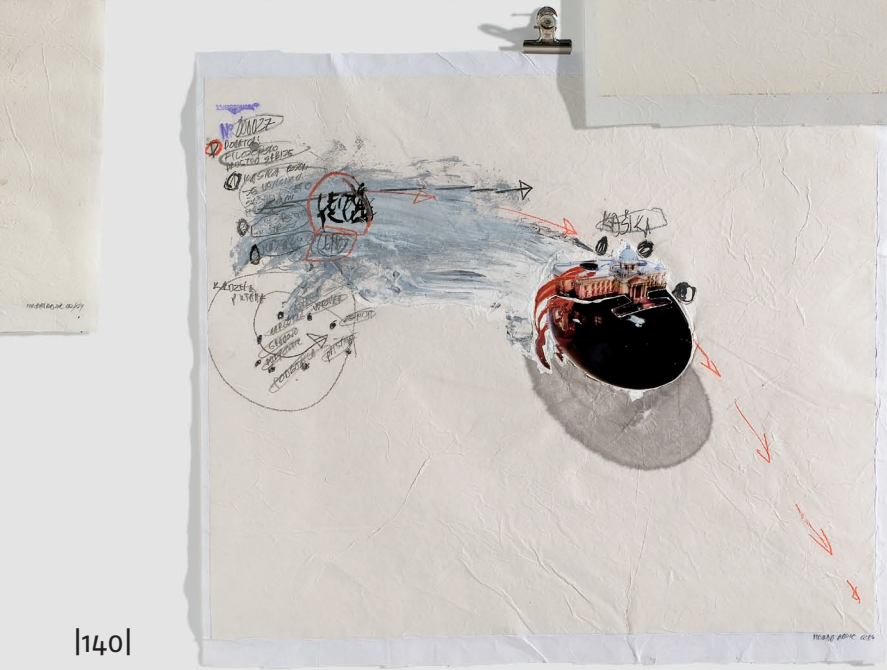
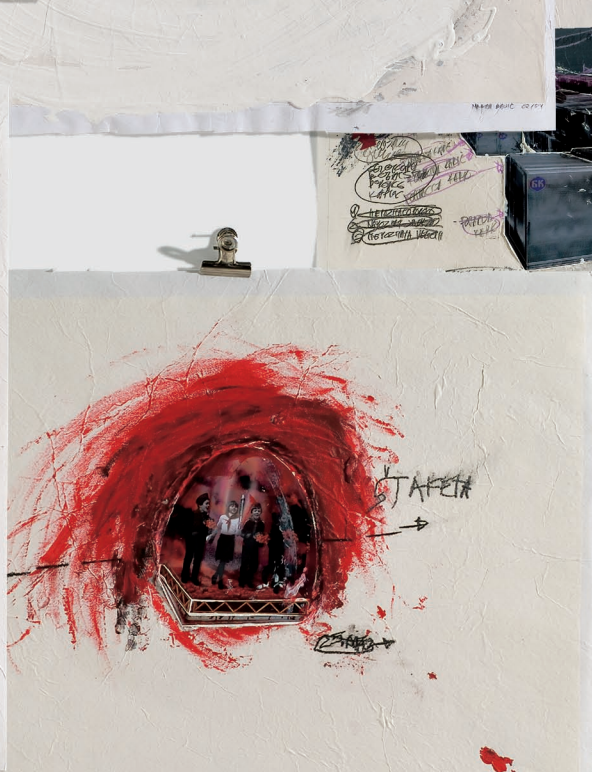
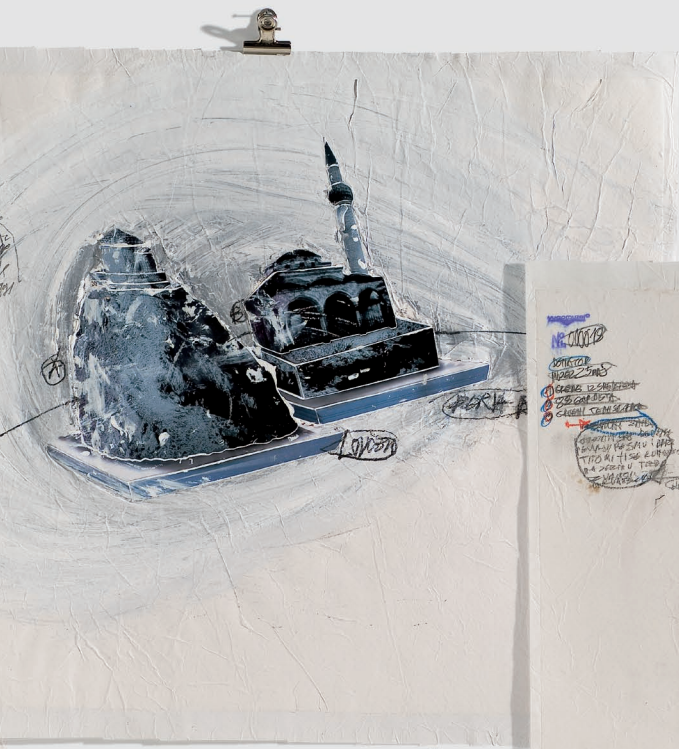
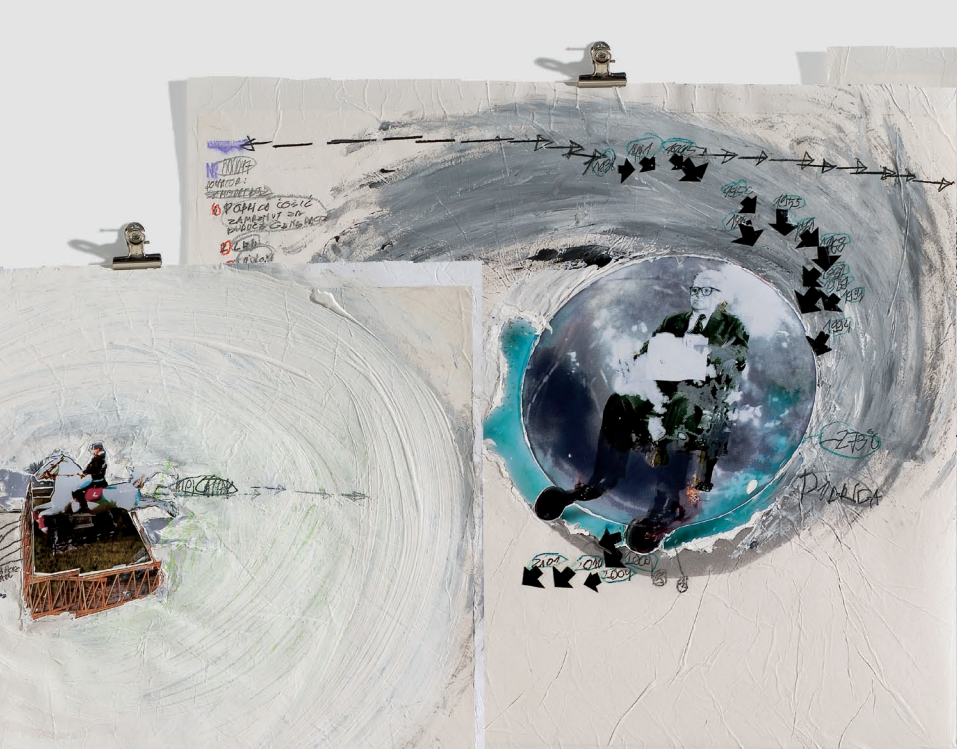
Yugomuzej je projekt rađen, u različitim oblicima i fazama, tokom nekoliko godina. Najpre, u prvoj fazi, kao neka vrsta vruće, gotovo svakodnevnne, komunikacije putem e-mail-a, tokom koje sam tek prikupljene i završene «eksponate», uz titlove i ostale tehničke odrednice, slao prijateljima, onda i širem krugu poznanika, a pri kraju i grupnim listama poznatih i nepoznatih kolekcionara – koji su, u velikom broju, živo reagovali, komentarisali i predlagali dorade, nove teme i elemente. Zatim, u drugoj fazi, nekoliko desetina puta, u veoma različitim prilikama i gradovima, radio sam prezentacije *Yugomuzeja* – u obliku predavanja – kao lažna predstavljanja nepostojećeg muzeja – uz slajd projekcije i opsežna objašnjenja kazivana spikerskom hladnoćom. Veliki deo tih informacija i tekstova uvršćen je u ovaj odeljak. Treća faza, posle obimnog, potpuno samostalno finansiranog skulptorskog rada na proizvodnji fizičkih artefakata, sastojala se od šest variranih, a potpuno različitih izložbi ovog projekta, koje su takođe dokumentovane u ovom odeljku. Na kraju, tokom četvrte faze, koja neprekinuto traje, cela kolekcija *Yugomuzeja*, kompletna i ranjiva, iako uredno upakovana, leži u iznajmljenom depou u Borči, a web-prezentacija, koju je uradio Aleksandar Mačašev, dostupna je na adresi www.yugomuzej.com. 1998-04.

Građevinske skele, pritesane daske, napukli zvučnici, reflektori, veliki bubanj i stari televizori na kojima su u 'lupu' prikazivani video radovi Borisa Mijlkovića. Urađeno, iz ubeđenja, tokom entuzijastičnih novembra i decembra, odmah posle onog sudbonosnog oktobra. Radovi su bili deo promotivne izložbe *La Serbie, V. O. - Opéra médiatique*, koja je pratila prvu posetu Parizu, i Evropi, novih demokratskih zvaničnika. Radovi su, rasklopljeni, strulili u nekom depou, mnogo sporije od spomenutog entuzijazma. 2000.

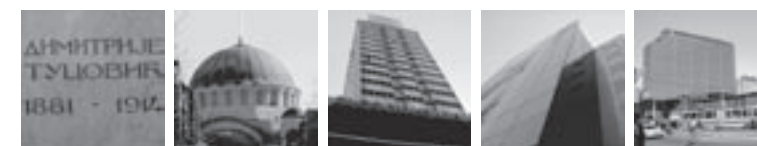
21 001 YUGOMUZEJ 98-04 XXL S/C/F AC

YUGOMUZEJ

posmatrač*:

Da li ste nekad poželeti da napravite neviđeno opsežnu kolekciju predmeta koji su u sebe usisali značenje epohe u kojoj ste živeli? Da te predmete, zatim, grupišete po volji, nahodanju ili hiru, svejedno, sa ubeđenjem da baš tako grupisani još istinitije, a još ogoljenije, ispostavljaju svoj smisao u polje očiglednosti, daju presek »tkiva« istorijskih fakata i slojeva – kojih su svedoci – a pri tom detektuju malignost.

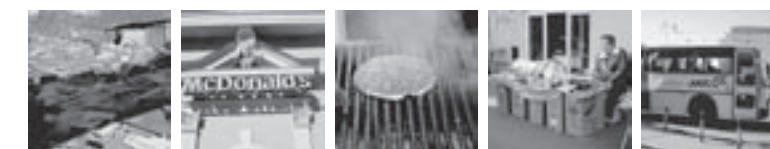
Yugomuzej je posledica takve želje. *Yugomuzej* je takva kolekcija oformljena u Beogradu, u jadnom ostatku eksplodirane Jugoslavije, zemlje čije su se lešine u trenutku njenog raspada gotovo svi prezrivo odrekli. Senka "tamnice naroda" i "samoupravnog raja" nastavila je da posthumno produkuje identitet koji se, prefiksom ex, lepio nerazumnoj žestinom na njene bivše stanovnike. I u snu, i uz jutarnje novine, i kada bi te krajeve zauvek napustili, i kada bi se vratili, i kada bi upoznavali nove ljude, i posebno kada bi se međusobno, ponovo izmešani, sretali. Mukom sticani personalni identitet ostajao bi natkriljen senkom teritorijalnog i nacionalnog identiteta. Natkriljen slikama nesnosnih događaja. Natkriljen sećanjima – koja više niko nije želeo. Predmetima – koje više niko nije hteo. Predmetima sa viškom značenja. Opterećujući, nevažni, pompezni ili bizarni fragmenti koji, poput komadića ambalažnog stiropora – koliko god mahali – odbijaju da se odlepe od novog kaputa. Pitanje glasi: mogu li ti fragmenti biti kolekcionirani, kako bi se od njih ponovo napravila ambalaža za osetljivu prazninu zajedničkog sećanja i ponovnog preispitivanja?

posmatrač / drugi put/:

... Prošlost ne odsustvuje iz sadašnjosti. Istorija nije ona nauka kojom se bave samo istoričari. Kao ronionci. Zaronite, pronađete nešto, a onda to lepo klasifikujete i imenujete i ostavite na polici da odsustvuje iz sadašnjosti. A oni napolju, izvan, koji nisu ronionci, nikad ne ostanu bez kiseonika, niti ih pojedu ajkule, niti im se desi bilo šta nelagodno. Oni koji nisu ronionci, lepo se obuku i odu u galeriju, ili još bolje, u muzej, i sigurni, sa odmerenog rastojanja, razgledaju police sa eksponatima, i posle, ako imaju vremena, o tome i bezbedno razgovaraju. Kao što istorija nije ono čime se bave samo istoričari, tako ni umetnost nije ono što se izlaže po muzejima. Ni umetnost ne odsustvuje iz sadašnjosti. A sadašnjost vam konstantno ispostavlja sve jezivije račune koji su neizbežni. U bivšoj Jugoslaviji ili bilo gde. U bivšoj Jugoslaviji, doduše, sa posebno istančanim intenzitetom. Ali to što se u ovoj zemlji ispostavljanje računa odvija jednim jezivim i krvavim ubrzanjem, samo je mala specifičnost. Zato su i sistemi za izbegavanja te isplate utoliko vitalniji. Nesnosne istine međutim neće nestati ako se pravimo da ih ne primećujemo. Samo će kamate porasti do dužničkog ropstva. Mnogi ljudi su me pitali da li ću »zaista« da napravim *Yugomuzej*. Time se samo jedna jednostavna činjenica i dalje odlaže: *Yugomuzej* »zaista« postoji. Ja sam pokušao da sebe i druge o tom njegovom postojanju obavestim. Ovom muzeju nisu potrebne hale i zidovi i ne morate da kupite kartu da biste u njemu bili. Svakog dana ste u njemu i to besplatno. Hteli to ili ne. Mogli ili ne da prihvatite činjenicu da ste svoj identitet izgradili u jednoj stvarnosti koja hronično ponavlja kako rata i traume nikada nije ni bilo. Kako Goli otok nije postojao. Kako komunisti nisu streljali. Kako četnici nisu klali. Kako ustaše nisu klale. Kako su Karadorđevići velike demokrate. Kako Srpska pravoslavna crkva prezire zemaljska dobra. Kako Milošević nije kriv za ratne zločine, jer ratnih zločina uopšte nije ni bilo. Kako je Koštunica nacionalista, ali umereni. Kako su Karići samo sposobni biznismeni. Osnovna intencija *Yugomuzeja* jeste da se tkivo istorijskih fakata upotrebi kao materijal za oblikovanje jednog nepostojećeg muzejskog prostora,

koji će zahvaljujući mnoštvu artefakata postati postojeći. Da se problematizuje teza o muzeju kao mestu u koje se smešta umetnost i da se nemoguća »gradnja« muzeja proglašuje gestom umetnosti. Muzeja u kome svi ronimo, a eksponati koji su nekad uljudno stajali po muzejskim policama teže da vam se olupaju o glavu. Uz malo nostalgije i cinizma radi lakšeg varenja...

spiker:

Dragi posetioci, pođimo sada u razgledanje muzeja: Dobro došli u *Yugomuzej*. *Yugomuzej* je osnovan 1998. godine, a većina njegove kolekcije oformljena je do 2002. godine. Smešten je na Slaviji, najvećem, najprometnijem i svakako najneobičnijem trgu Beograda, glavnog grada Srbije, nekada i bivše Jugoslavije. Trga koji je obećani poslovni centar pristižuće budućnosti grada, koja zapravo nikada nije stigla. Trg koji je mesto svakovrskih ukrštanja, na kome stoje vidljivi, ali izmešani, netaknuti slojevi različitih istorijskih epoha i ideoloških poruka, slojevi koji se konstantno menjaju i prepliću u nekoj vrsti stabilnog diskontinuiteta.

- Spomenik Dimitriju Tucoviću, u sorealističkom duhu, iz pedesetih; spomenik istinskom lideru radničkog pokreta, koji je pred Prvi svetski rat, u Parlamentu, nuždom svojih ubeđenja, istrajno glasao protiv ratnih kredita – da bi kasnije – postavši nuždom svojih emocija dobrovoljac, u tom istom ratu i poginuo.
- U daljini nikad potpuno završeni Hram Sv. Save, najveća pravoslavna crkva, čija je gradnja, započeta još za Kraljevine Jugoslavije, obnovljena krajem osamdesetih kao potvrda ponovnog buđenja i ekspanzije pravoslavlja.
- Jedan pored drugog: Hotel Slavija I, od stakla i aluminijuma, čudo sorealističkog modernizma, i Hotel Slavija II, od stakla, mesinga i mermera, čudo postsocijalističkog postmodernizma.
- Centralna banka prethodne Jugoslavije, sada Narodna banka Srbije, još uvek nezavršena, a prevelika za sadašnje potrebe.
- Nasuprot banke: čuvena "Rupa" – koja traje kao decenijsko utopijsko gradilište nikad realizovanih projekata – zbog nerazrešenih vlasničkih odnosa kao posledice nasilne nacionalizacije. Poslednje u nizu, devedesetih, utopijsko gradilište piramidalne Dafiment banke.
- Diljem trga, tokom devedesetih, a i danas, centralno mesto sive ulične trgovine sa kartonskih tezgi i preprodaje deviza na crno.
- Prvi *McDonald's* restoran u istočnoj Evropi, otvoren 1988, kao simbol ekonomskog buma kasnih osamdesetih; tokom devastirajuće ratne ekonomije devedesetih, opkoljen improvizovanim kioscima sa roštiljima na čumur i tradicionalnim pljeskavicama, sada opet pobjednički usamljen.
- Čuvene klupe sa kojih je desetina hiljada građana, tokom niza godina, pomirenih sa činjenicom da im je najbliži aerodrom čak u Budimpešti, JAT-ovim autobusima napustilo zemlju, krijući od sebe i najbližih istinu: da to čine zauvek.

Tako je izgledao Trg Slavija u trenutku promocije *Yugomuzeja* tokom meseca avgusta 1999. godine, u sveopštoj atmosferi obnove i izgradnje zemlje.

Promocija je obavljena:

*podizanjem skele i bilborda na samoj rotondi Trga Slavija

*kreiranjem medijske dezinformacije o upravo započetoj izgradnji 27m visokog spomenika, koji sadrži srp i čekić ukršten sa IBM logotipom, i ve-

likog muzejskog prostora u kome će biti smešteni najbizarniji predmeti iz osamdesetogodišnje istorije nekolikih, a tako različitih Jugoslavija, koji je istovremeno i veliko podzemno sklonište. Konfuzija je bila pretežna reakcija javnosti, a onda je iznenada bilbord sklonjen mnogo pre isteka legalno dobijene dozvole. Rad *Yugomuzeja* od samog početka kreće na dve ravni: najpre slike ekspanata – uz titlove koji ih objašnjavaju – elektronskom poštom nalaze put do ljubitelja, koji ih onda obično aktivno prosleđuju svojim prijateljima što je – posebno tokom 1999. godine – omogućavalo stvaranje velikog lanca kućnih kolekcija. Istovremeno počinje i materijalizacija pojedinih segmenata *Yugomuzeja* i njihovo pokazivanje u galerijskim prostorima, što, naravno, zbog stalnog priliva viška istorije, izmiče svakoj zaokruženosti.

Pogledajmo do sada prikupljenu kolekciju *Yugomuzeja*. Prvih osam ekspanata, neka su vrsta nerazdvojnih blizanaca, koji predstavljaju vremenske, ideološke, geografske i sentimentalne granice ovog projekta. Ostalih četrdeset i četiri ekspanata složeni su po vremenu prispeća u kolekciju muzeja:

00001: Triglav; H=2863 m, 1999.

Kombinovana tehnika. Donator: Republika Slovenija

00002: Vardar; cca. 300km, 1999.

(Vrutok/Gevgelija). Kombinovana tehnika. Donator: BJR Makedonija

00003: Tenk; 600x500x800 cm, 1999.

Kombinovana tehnika; (Pokretna maketa tenka: od drveta i kartona na Prvomajskoj paradji; Terazije, 01.05.1949). Donator: Skupština SFRJ

00004: Tenk; cca.500x400x900m, 1999.

Kombinovana tehnika; (Pravi tenk: deo snaga za pacifikovanje martovskih demonstracija. Terazije, 09. 03. 1991). Donator: Skupština SRJ

00005: Most; 1000x2000x6000 cm, 1999.

Pontonski most na reci Neretvi; filmska sekvenca: Ričard Barton u ulozi Josipa Broza Tita. Donator: JNA (testamentalno)

00006: Most; 200x1000x6000 cm, 1999.

Pontonski most na reci Moravi; televizijska sekvenca: general Ojdanić u ulozi pobjednika. Donator: VJ

00007: Lovćen; 600x1000x1600 cm, 1999.

Crkva na Lovćenu, u kojoj je bio sahranjen pesnik i vladika Njegoš, srušena sedamdesetih, da bi na njenom mestu bio podignut velelepni mauzolej po projektu Ivana Meštrovića. Donator: Republika Crna Gora

00008: Ferhadija; 3000x2000x3000 cm, 1999.

Džamija Ferhadija u Banja Luci, jedna od najlepših i najstarijih građevina

muslimanske kulture u Bosni, do temelja srušena devedesetih. Donator: Republika BiH

00009: Strug; 140x100x80 cm, 1999.

Mermer; staklo; neon; strug, iz male ali dobro opremljene radionice na ostrvu Brioni, na kome je, do u duboku starost, radio Drug Tito, pokazujući tako svoju neraskidivu vezu sa radničkom klasom; osamnaest fotografija Ive Eterovića iz knjige "Titov privatni život". Donator: Republika Hrvatska

00010: Odelo; 240x120x80cm, 1999.

Aluminijum; staklo; neon; odelo u kome je Slobodan Milošević poslednji put video Kosovo, 1998. godine; filmski zapis: okupljeni narod u Kosovu Polju 1987. godine; tonski zapis: rečenica: "Ovaj narod niko ne sme da bije."; elektro-motor; gvožđe. Donator: Republika Srbija

00011: CK; 7000x2000x2500cm, 1999. (In cite)

Zgrada Centralnog komiteta u plamenu tokom NATO bombardovanja Beograda 1999. godine; kameni postament izrađen od ostataka razrušenih spomenika sa teritorije čitave bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. Donator: Direkcija za obnovu i izgradnju SRJ

00012: Jovanka; 200x300x500cm, 1999.

Hologramska projekcija Jovanke Broz, udovice Josipa Broza Tita, koja se od njegove smrti voljno ili nevoljno ne pojavljuje u javnosti; gvožđe; staklo; šesnaest monitora sa intervjuom: "Jovanka Broz: Moj život sa Titom", 240 min; šesnaest belih pudlica, omiljenih životinja bračnog para Broz. Donator: ProFemina

00013: Rambouillet; 380x220x340cm, 1999.

Drvo; poliester; akril i emajl boje; maketa dvorca *Rambouillet*; javni i tajni dokumenti sa pregovora iz marta 1999. godine; točkovi; elektro-motor sa daljinskim upravljanjem. Donator: AFAA, France

00014: Pomračenje; (video), 1999.

Video projekcija snimka pomračenja Sunca nad Beogradom 11. avgusta 1999. godine, usporena do neograničenog trajanja; slajd projekcija opustelih i pomračenih kvartova i pejzaža Beograda. Donator: Ministarstvo za informisanje Republike Srbije

00015: Trava; 190x400x250cm, 1999.

Maketa stadiona "Poljud"; trava na kojoj su 4. maja 1980. godine, u trenutku objavljivanja vesti o smrti J. B. Tita, poslednji put plakali zajedno igrači i navijači fudbalskih klubova "Hajduk" iz Splita, Hrvatska, i "Crvena zvezda" iz Beograda, Srbija; balvani sa ceste Obrovac/Knin; izgorele krovne grede sa kuća iz Ulice J. J. Štrosmajera u Vukovaru.

Donator: Nogometni savez Hrvatske i Fudbalski savez Jugoslavije

00016: Memorandum; 90x130x70cm, 1999.

Drvene nogare radnog stola Ilije Garašanina; olovni sanduk; staklo; gipsani reljef "Planine i reke SFRJ", rad učenika VII3 odeljenja OŠ "Gavrilo Princip", poklonjen J. B.Titu povodom izbora za počasnog člana SANU, aklamacijom; pisača mašina na kojoj je otkucan Memorandum; neon. Donator: SANU, Beograd

00017: Dinar; 200x30x18cm, 1999.

Aluminijum; gvožđe; novčanica sa jednom nulom (0) iz vremena Privredne reforme šezdesetih sa likom Alije Sirotanovića, poznatog rudara, udarnika i heroja epohe socijalizma; novčanica sa jedanaest (0000000000) nula, iz vremena najveće ikad zabeležene inflacije, 1993. godine, sa likom Jovana Jovanovića Zmaja, čuvenog srpskog pesnika epohe romantizma; naoružani čuvari. Donator: MMF

00018: Kordon; 350x350x2500cm, 1999.

Rashodovana postrojenja železare Smederevo; asfalt sa aerodroma Surčin; osamdeset osam gardista u originalnim uniformama iz vremena dočeka Druga Tita sa puta po

00003

00006

00009

bratskoj Republici Severnoj Koreji; crveni tepih i zlatom istkan grb SFRJ; fotografija i zvučni zapis korejanskih devojaka koje pevaju pesmu: "Druže Tito, mi ti se kunemo" na jeziku tada zvanom srpskohrvatski. Donator: Muzej "25. MAJ"

00019: Cvet; 220x120x120cm, 1999.

Cvet iz kose prof. dr Mire Marković; postolje sa bistama: Vladimira Iljiča Lenjina, Mao Cedunga, Josipa Visarionovića Staljina, Karla Marksa, Fridriha Engelsa i Kim Il Sunga; replika Tatlinovog spomenika Trećoj internacionali izrađena od dvadesetčetvorokaratnog zlata. Donator: KPGT Šećerana

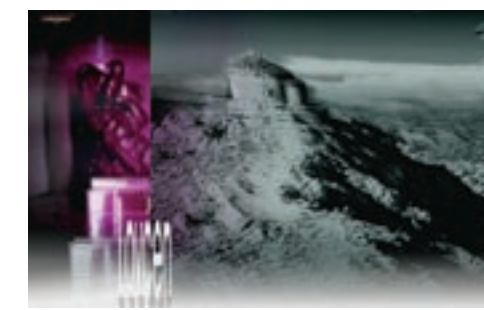
21 YUM 049/100 Ekspanati 98/01 S S/10 AC*

00001

00004

00007

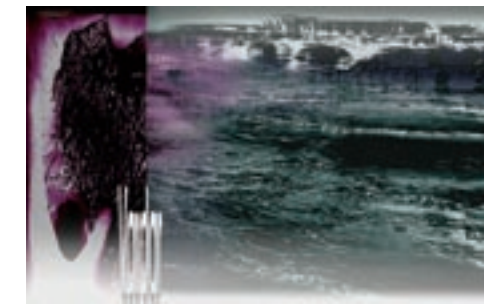

00010

00020: Videoteka; 240x600x600cm, 1999. Neon; pleksiglas; drvo; dvadeset četiri monitora; šezdeset četiri hiljade video kasete iz fundusa Policijske akademije. Donator: Ministarstvo prosvete Republike Srbije

00021: Plašt; 120x210x120cm, 1999.

Vosak; porcelanski anđeli; malj iz Jasenovca; plast Alojzija Stepinca – borca na Solunskom frontu, za vreme Prvog svetskog rata; Zagrebačkog kardinala, za vreme NDH, tokom Drugog svetskog rata, zatvaranog i stavljanog u kućni pritvor i za vreme NDH, i za vreme FNRJ – sveca, nemog svedoka ili ratnog zločinca. Donator: Vatikanski muzej

00002

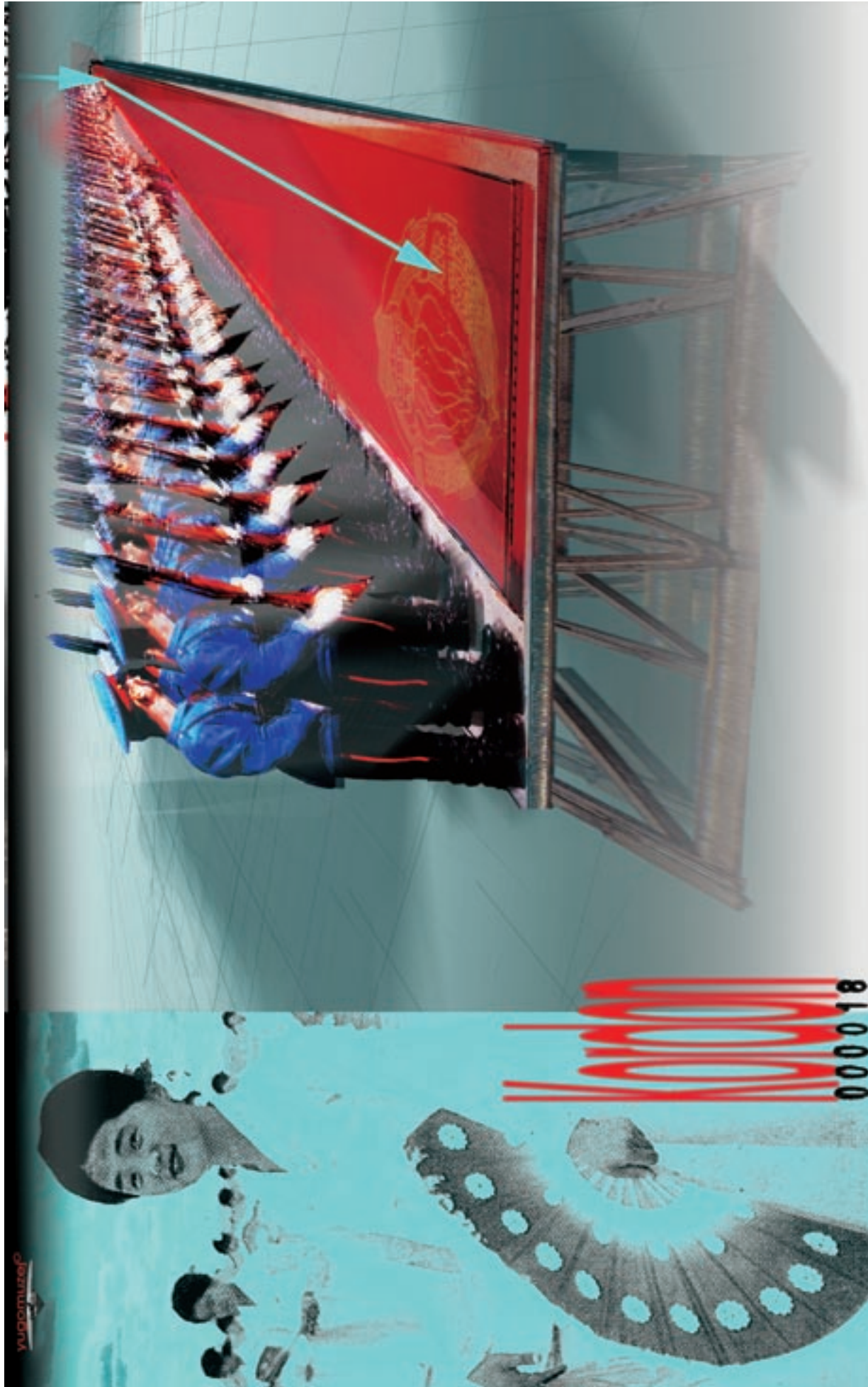
00005

00008

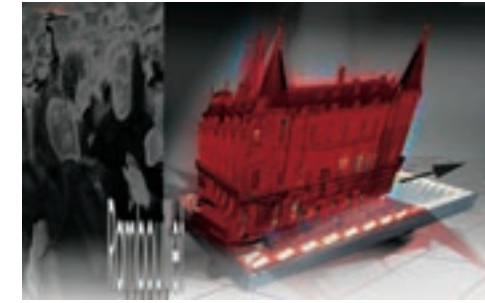
00011

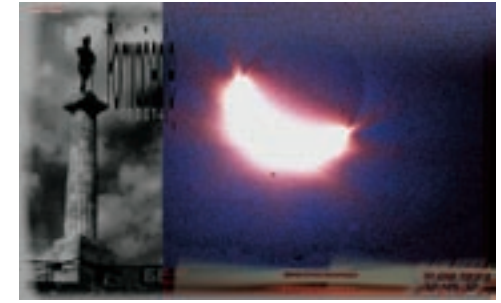
00018: Kardom, 350x350x2500cm., 1999.
 Rashodovana postrojenja železare Smederevo; asfalt sa aerodroma Surčin; osamdeset osam gardista u originalnim uniformama iz vremena dočeka Druga Tita sa puta po bratskoj Republici Severnoj Koreji; crveni tepih i zlatom iskan gub SFRJ; fotografija i zvučni zapis korejanskih devojaka koje pevaju pesmu: "Druže Tito, mi ti se kunemo" na jeziku rada zvanom srpskohrvatski.
 Donator: Muzej "25. MAJ".

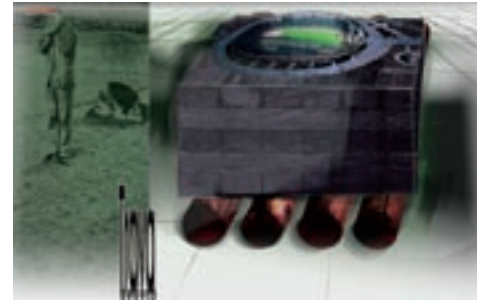
00012

00013

00014

00015

00016

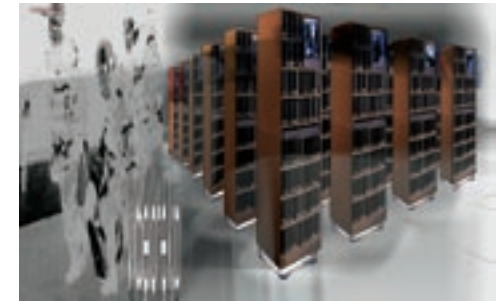
00017

00018

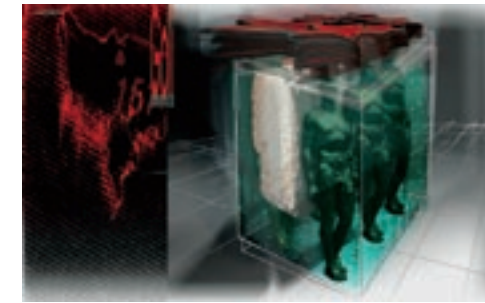
00019

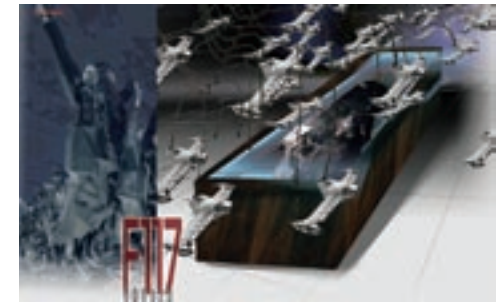
00020

00021

00022

00023

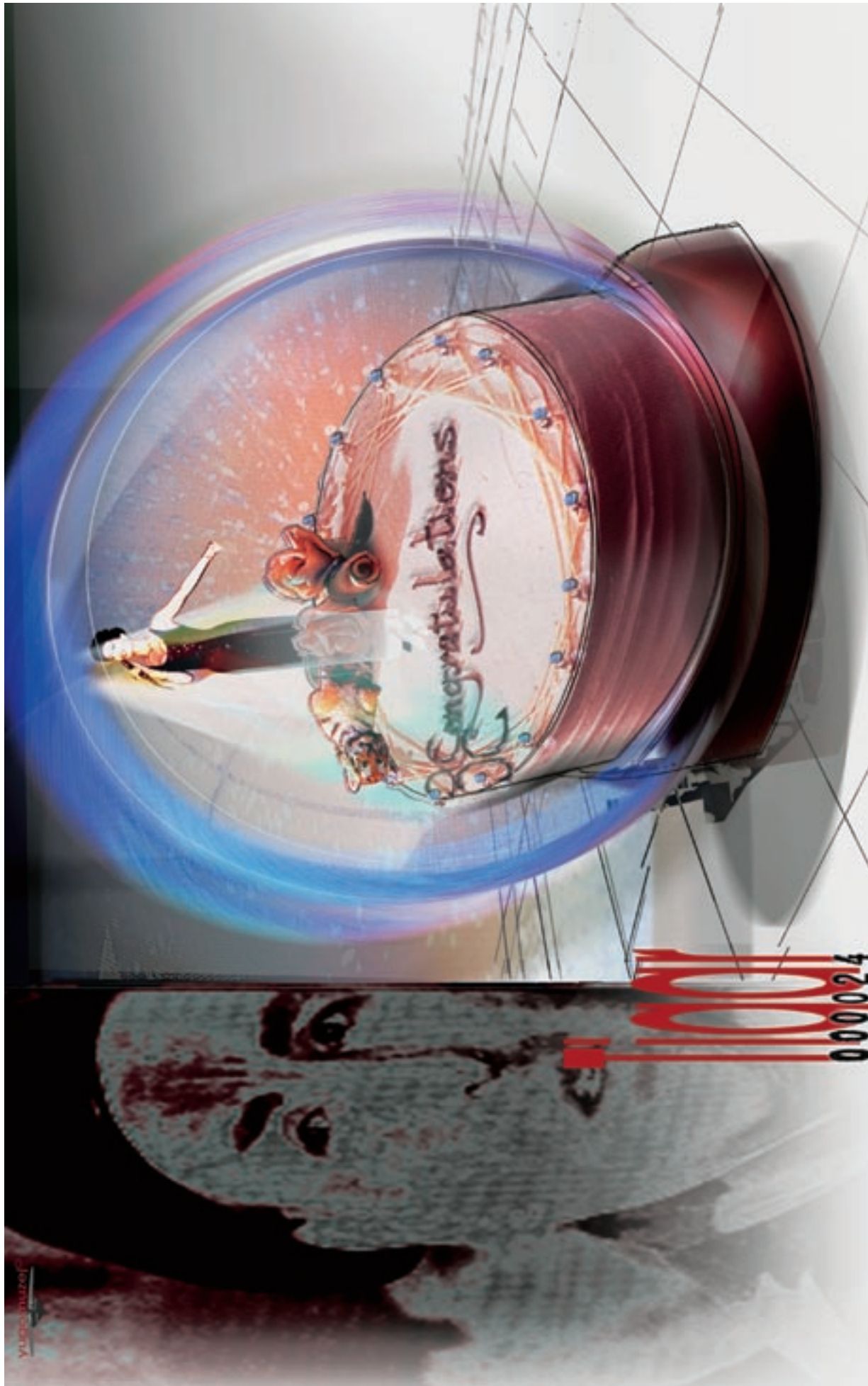
00024

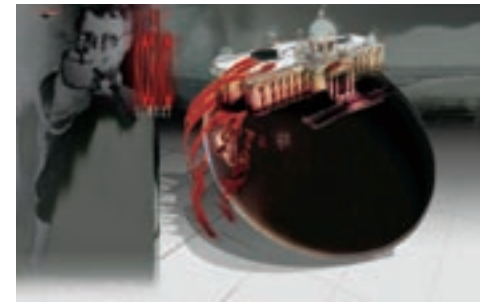
00025

00026

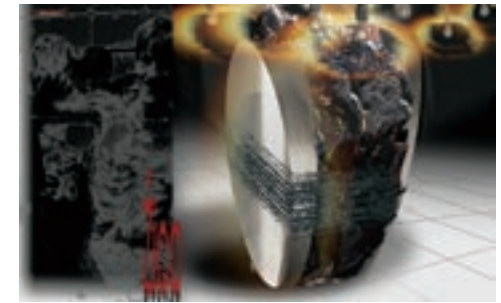
00024: Tigrir 250x220x220cm, 1999.
 Sećer; staklo; veštački sneg; Tigrir – maskota Specijalne jedinice Vojске Jugoslavije – poznatije kao "Tigrovi" – kojom je komandovao Željko Ražanović Arkan; heroji po svodošenju sabornaca; ratni zločinac i lopov; po izveštajima Interpola i MUP-a Srbije.
 Donator: FK Obilić

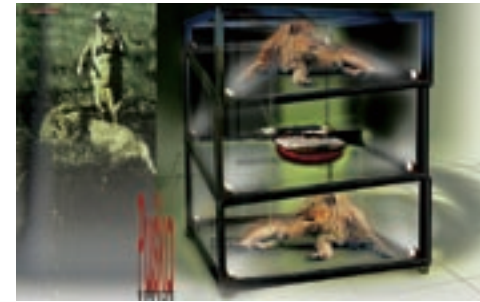
00027

00028

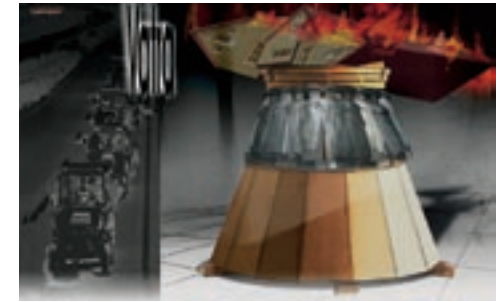
00029

00030

00031

00032

00033

00034

00035

00036

00037

00038

00039

00040

00041

00026: Cipele; 140x60x120cm, 1999.
Cipele koje je nosio Slobodan Milošević prilikom potpisivanja Dejtonskog sporazuma; cipele koje je nosio Bil Klinton prilikom aplaudiranja potpisnicima Dejtonskog sporazuma; srednjovekovni bogumilski stečak sa citatima iz Biblije i Kurana – pisani ćirilničnim, latiničnim i arapskim pismom, presečen na dva dela.
Donator: SFOR

00042

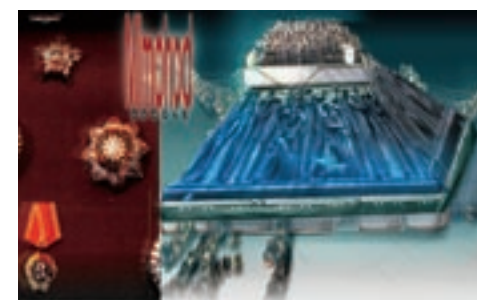
00043

00044

00045

00046

00047

00048

00049

00050

00051

00052

00022: Goli; 300x300x280cm, 1999.
Kamen sa Golog otoka, ostrva u Jadranskom moru na kome su, tokom pedesetih, u neljudskim uslovima robijali politički neistomišljenici mahom komunisti proruskorijentacije; staklo; šest bronzanih odlivaka Spomenika neznanom političkom zatvoreniku – rad nepoznatog autora; crvene zvezde ručne izrade; voda iz Jadranskog mora. Donator: Antonije Isaković
00023: F117; 300x400x400cm, 1999.
Parče nevidljivog aviona F117, oborenog iznad Vojvodine tokom ratnih dejstava 1999; olovo; neon; staklo; gvožđe; sedamdeset

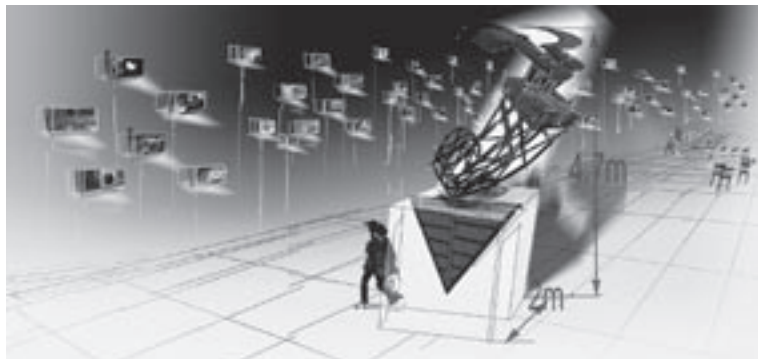
osam letelica – model 7140 X-wing Fighter LEGO SYSTEM Star Wars. Donator: NATO
00024: Tigar; 250x220x220cm, 1999.
Šećer; staklo; veštački снег; Tigrić – maskota Specijalne jedinice Vojske Jugoslavije – poznatije kao “Tigrovi” – kojom je komandovao Željko Ražnatović Arkan, heroj: po svedočenju saboraca; ratni zločinac i lopov: po izveštajima Interpola i MUP-a Srbije. Donator: FK Obilić
00025: Pehar; 220x140x140cm, 1999.
Pobednički pehar koji je košarkaška reprezentacija Jugoslavije osvojila na prvenstvu Evrope 1997 – zbog koga su građani

Beograda ludovali od sreće u pobedničkoj noći, a koji je završio na tepihu Skupštine Srbije; lopte i parče košarkaškog terena na kome je igrana pobednička utakmica; deo skele sa svečane tribine ispred Savezne skupštine na kojoj je organizovana oficijelna proslava. Donator: KSJ
00026: Cipele; 140x60x120cm, 1999.
Cipele koje je nosio Slobodan Milošević prilikom potpisivanja Dejtonskog sporazuma; cipele koje je nosio Bil Klinton prilikom aplaudiranja potpisnicima Dejtonskog sporazuma; srednjovekovni bogumilski stečak sa citatima iz Biblije i Kurana – pisani ćirilničnim, latiničnim i arapskim pismom, presečen na dva dela. Donator: SFOR
00027: Kašika; 160x100x110cm, 1999.
Maketa Skupštine SRJ; zardala kašika kojom je Vojislav Šešelj pretio Hrvatima; krv; granit – eksponat kruži upustošenim pejzažima na liniji Zemun, Vukovar, Virovitica, Karlobag, Grahovo, Dubrovnik, Podgorica, Priština, Zemun. Donator: Filozofsko društvo Srbije
00028: Šešir; 300x400x300cm, 1999.
Staklo; osiromašeni uranijum; hologramska projekcija Kipa slobode; drvo; slonovske noge; šešir sa trakom od krokodilske kože

i brošem u obliku leptira koji je nosila Medlin Olbrajt pri prvoj poseti snagama KFOR-a, koje čuvaju mir na novom, multikonfesionalnom, multikulturalnom, multietničkom i multiradioaktivnom Kosovu. Donator: UN
000029: Žica; 240x240x160cm, 1999. Nerđajući čelik; odeća; bodljikava žica kojom je bio okružen logor Omar-ska. Donator: N. N.
00030: Puška; 220x80x80cm, 2000. Staklo; gvožđe; sabrana dela J. B. Tita; punjeni lav; puška kojom je Drug Tito ubio lava prilikom jedne od svojih mnogobrojnih poseta prijateljskim i nesvrstanim zemljama Afrike. Donator: Oružari Crvene zastave, Kragujevac

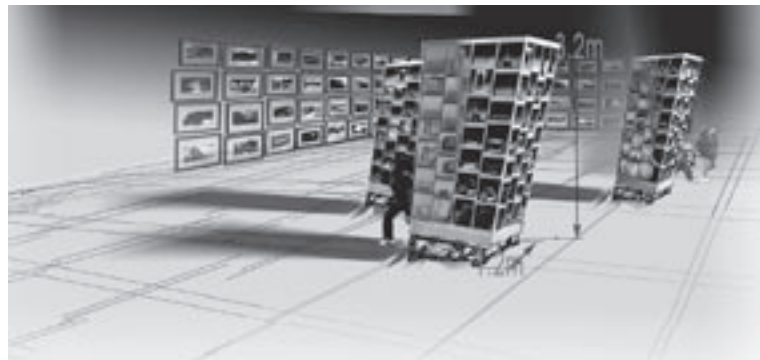

00031: Bager; 280x280x450cm, 2000. Bager kojim je, 5. oktobra 2000, poravnat ulaz u Radio televiziju Srbije. Donator: Dragoljub Milanović, direktor RTS-a
00032: Vatra; 2400x680x680cm, 2001. Drvo; osam Meštrovićevih karijatida sa spomenika Neznamom junaku na Avali; kamen; kuća iz Knina; kuća iz Foče; kuća iz Račka; vatra. Donator: KPJ (testamentalno)

00033: Dinastija; 500x500x500cm, 2001. Kralj Aleksandar Obrenović i kraljica Draga Mašin isečeni na dvadesetšest delova; kofer u kome je, pri povratku u Srbiju, kralj Petar Prvi Karađorđević doneo sav svoj imetek, 1904; dekret o Šestojanuarskoj diktaturi, 1929; automobil u kome je u Marseju ubijen kralj Aleksandar Karađorđević, 1934; penkalo regenta Pavla Karađorđevića kojim je potpisano pristupanje Trojnom paktu, 1941; zlatne rezerve odnesene u London, 1941; uniforma u kojoj se kralj Petar Drugi Karađorđević oženio u Londonu, 1942; busen zemlje koju je po povratku u Jugoslaviju poljubio princ Aleksandar Karađorđević; Beli dvor; drvo. Donator: Krunski savet
00034: Sarajevo; 160x500x300cm, 2001. Pleksiglas; drvo; gvožđe; štabna maketa opsade Sarajeva. Donator: Porodica Karadžić
00035: Lipicaner; 420x420x500cm, 2001. Slovenski kamen; slovenačka bronza; slovenačko drvo; poslednji slovenački lipicaner; slovenačka zemlja; slovenačka trava. Donator: NSK
00036: Samit; 160x500x800cm, 2001. Kamen; točkovi; portreti od čokolade: S. M. Daud Kan (Avganistan); B. J. Benheda (Alžir); U Nu (Burma); princ N. Sihanuk (Kambodža); S. Bandaranaike (Cejlon); arhiepiskop Makarios (Kipar); C. Adula (Kongo);

dr O. Dortikos (Kuba); car H. Selasije (Etiopija); dr K. Nkrumah (Gana); B. L. Lansaha (Gvineja); Dž. Nehru (Indija); dr Sukarno (Indonezija); dr H. Džavad (Irak); S. Salam (Liban); M. Keita (Mali); kralj Hasan II (Maroko); kralj Maharadžiradža M. B. Bikram Sah Deva (Nepal); Šeik I. Soveil (Saudijska Arabija); A. A. Osman (Somalija); I. Abud (Sudan); G. A. Naser (UAR); H. Burgiba (Tunis); princ S. I. El Hasan (Jemen); J. B. Tito (FNRJ). Donator: Car Haile Selasije (testamentalno)
00037: Seobe; 2001. Međunarodna inicijativa za pregrupisanje i premeštanje kulturne baštine i još uvek neporušenih istorijskih spomenika na teritoriji bivše SFRJ, po etničkom principu. Organizator donatorske konferencije: UNESCO
00038: Televizija; 240x280x380cm, 2001. Gips; drvo; 54 televizora koji emituju sve kanale dostupne na teritoriji SRJ i registrovane kod Saveznog Ministarstva za telekomunikacije. Donator: Esmeralda

00039: Štafeta; 160x300x300cm, 2001. Drvo; ruže; svetla budućnost; pioniri (4 kom.); štafeta nošena kroz sve krajeve SFRJ iz 1980. godine. Donatori: Mirko i Slavko
00040: Parada; 900x600x1200cm, 2001. Drvo; karton; omladinci, radnici i poštena inteligencija (140 kom.); srp i čekić satkani od crvenih karanfila; natpis: «Bratstvo i jedinstvo»; grb SFR Jugoslavije; grb SR Slovenije; grb SR Hrvatske; grb SR Bosne i Hercegovine; grb SR Srbije; grb SR Crne Gore; grb SR Makedonije. Donator: Bagat

00041: Banovine; 400x600x900cm, 2001. Gvožđe; zemlja; bronzana konjička skulptura Kralja Aleksandra Karađorđevića Ujedinitelja; cveće koje raste na teritoriji Dravske banovine; cveće koje raste na teritoriji Drinske banovine; cveće koje raste na teritoriji Dunavske banovine; cveće koje raste na teritoriji Moravske banovine; cveće koje raste na teritoriji Primorske banovine; cveće koje raste na teritoriji Savske banovine; cveće koje raste na teritoriji Vardarske banovine; cveće koje raste na teritoriji Vrbanske banovine; cveće koje raste na teritoriji Zetske Banovine. Donator: Ilirski pokret (testamentalno)
00042: Franjo; 500x500x500cm, 2001. Vosak; zemlja; etnička karta Hrvatske pre dolaska na vlast dr Franje Tuđmana; etnička karta Hrvatske posle odlaska sa vlasti dr Franje Tuđmana. Donator: Ivica Račan

00043: Spomenici; 130x400x400cm, 2001. Desant na Drvar; duga; konkursni materijal za izradu spomenika u: Lukovdolu, Prilepu, Adi, Kragujevcu, Ljubljani, Valjevu, Kranju, Gackom, na Sutjesci, u Nišu, Titovom Užicu, Zagrebu, Jasenovcu i Podgorici; sada zapušteni i delimično ili potpuno uništeni. Donator: Walter
00044: '68; 140x80x80cm, 2001. Mermer; zastava: "Crveni univerzitet – Karl Marks"; harmonika uz koju se igralo Kozaračko kolo; suzavac; tonski zapis: Stevo Žigon recituje Robespjerov govor u jakobinskom klubu iz "Dantonove smrti": "Naše su oči bile otvorene. Videli smo kako se neprijatelj sprema i diže, ali nismo dali znak za uzbuđu. Pustili smo narod da sam...". Donator: SKC
00045: Referendum; 180x300x300cm, 2001. Glasačka kutija; glasački listići; maketa glisera; maketa Lovčena i Njegoševe kapele napravljene od Marlboro cigareta; voda iz Jadranskog mora. Donator: Philip Morris
00046: Mimohod; 4000x5000x5000cm, 2001. Kamen; staklo; čelik; Plavi voz; drvena tribina sa voštanim figurama članova 209 delegacija iz 127 zemalja; 122 državne delegacije, 68 delegacija političkih stranaka, 4 delegacije oslobodilačkih pokreta, 9 delegacija međunarodnih organizacija, 38 šefova država, 5 prinčeva, 7 predsednika republika, 6 šefova nacionalnih parlamenata, 10 predsednika vlada, 12 ministara inostranih poslova, 20 članova vlada i 21 državni funkcioner koji su, 8. maja 1980. godine, u Užičkoj 15, u Beogradu, prisustvovali sahrani J. B. Tita. Donator: Grad Kumrovec
00047: Dobrica; 250x2200x220cm, 2001. Led; gvožđe; Dobrica Ćosić hiberniran za buduće generacije. Donator: Samizdat B92
00048: Ustav; 180x140x40cm, 2001. Puška koju je nosio V. Koštunica (1 kom.); Ustav Savezne republike Jugoslavije (84 kom.); mačke (18 kom.). Donator: DOS

00049: Bogoljub; (dimenzije nepoznate), 2001. Metalni sanduci; sva materijalna dobra porodice Karić stečena od 1987. godine do danas; tonski zapis: "Nek ratuje ko je lud, pare traže veći trud" (reklamni slogan Karić banke – mart/maj 1991). Donator: Fond za preporod Srbije
00050: Hladnjača; 2000x2000x2000cm, 2001. Voda iz Dunava; hladnjača i njen užasni sadržaj. Donator: N. N.
00051: Veronauka; 600x1000cm, 2001. Ktitorska freska velikodostojnika Srpske pravoslavne crkve; tonski zapis – poglavlja: "Nema mira bezbožnicima", "Evropa bela demonija", "Strah judejski useli se u nas", "Rat kao Božiji lek protiv bezbožnog mira", iz knjige *Srpskom narodu kroz tamnički prozor* vladike Nikolaja Velimirovića. Donator: Partibrejkers
00052: Helikopter; (video), 56 sec. 2001. Donator: dr Zoran Đinđić

Prva sveobuhvatna prezentacija kolekcije eksponata *Yugomuzeja* održana je u Centru za kulturnu dekontaminaciju, u Beogradu, tokom avgusta i septembra 2001. godine. Kasnije prikazana i u različitim prostorima i u okviru različitih izložbi kao što su: *Biennale di Sao Paolo*, 2002. godine; i *Kunsthalle Wien project space*, Beč, 2003. godine. Do završetka izgradnje *Yugomuzeja* eksponati se čuvaju u *Yugomuzej depou*, a pristupačni su na web sajtu www.yugomuzej.com.

Kao svaki drugi ozbiljni muzej i *Yugomuzej* pored stalne kolekcije ima: *Biblioteku, Arhiv, Depo, Museumshop*, pa čak i prostor za kreativno stasavanje dece. Prostor se zove 'Igre' i zapravo je koncipiran nešto ranije, ali je prirodno postao deo *Yugomuzeja*. Projekt čini grupa od deset niskih gvozdenih stolova na kojima su haotično razbacane skupine skulptura-igračaka-predmeta. (Foto kutije) – sa mnogobrojnim, digitalno obrađenim, a zatim ponovo printanim dečijim fotografijama iz šezdesetih godina: mojih, mojih prijatelja i članova moje porodice: (Kože) – dečije pidžame koje od crvene vune plete moja sestra Hedi čija tri mala unuka žive sa roditeljima, raseljeni na različitim kontinentima.

(Crveni anđeli) – anđeli sa crvenim maramama oko vrata. (*Daddy's gift*) – gomila igračaka: tenkovi, avioni, pištolji, noževi i bombe – pokloni očeva za uspešno stasavanje pravih dečaka. (Srca) – koja po potrebi mogu biti raspakovana ili spakovana. (Ludi Jovica) – Kombinacija Miki Mause i popularne, jeftine i rasprostranjene igračke iz šezdesetih, koja je zbog olova u kruškastom postolju, koliko god bila gurana i bacana, uvek ponovo zauzimala vertikalni položaj. (Suze) – napravljene od providnog i otrovnog poliester. Svaka od ovih grupa pokriva jedan segment u komplikovanom lancu kreativnog stasavanja dece u «zdravu i socijalno poželjnu mladež».

Komercijalni aspekt muzeja takođe je nužno razmatran i prisutan, budući da je *Yugomuzej* samofinansirajuća institucija nezavisna i od državnih fondova i od fondova trećeg sektora. Veliki izbor različitih objekata i suvenira dostupan je u *Museumshop-u*: originalne male skulpture, fotografije, printovi, poster i predmeti za svakodnevnu upotrebu kao što su: jastuci, pepeljare, servisi za kafu, servisi za ručavanje, čaše, stolnjaci, pidžame, posteljina, jastučnice, *T-shirts*, itd...

Dosadašnji redosled izrade eksponata bio je određen pristupačnošću dokumentarnog materijala, ali uslovna zaokruženost postavke *Yugomuzeja* zahtevala bi da se među eksponate svakako uvrste i: bista Dimitrija Tucovića; sve knjige o samoupravljanju; sablje kojima su upokojeni i na 26 delova raskomadani kralj Aleksandar Obrenović i Draga Mašin; taksijom kojim se Dobrica Ćosić doveo da postane prvi predsednik treće Jugoslavije; kompletan Plavi voz; plastični Isus iz filma "Plastični Isus"; vojnička uniforma koju je nosio Ričard Barton u filmu «Sutjeska»; top iz koga puca Sergej Bondarčuk u filmu «Neretva»; top iz koga na Sarajevu puca Eduard Limonov; topovi iz kojih je pučano u čast Ustava iz 1974. godine; kompletan pokretni inventar i kostimi za Prvomajsku paradu iz 1966. godine; kašika iz priče «Kašika» Antonija Isakovića; nož iz romana «Nož», Vuka Draškovića; viljuška sa broda Galeb; poslužavnik u koji je lupala M. T., februara 1997. godine; dnevnik RTS-a neograničenog trajanja; dnevnik novog RTS-a takođe neograničenog trajanja; reklama: *kad kažem istina, mislim "Politika"*; grob Draže Mihajlovića; pištolj kojim je usmrćen kralj Aleksandar Karađorđević; svadbena uniforma kralja Petra Karađorđevića; kraljevsko zlato vraćeno iz Londona; slike ukradene iz Savezne skupštine oktobra 2000. godine; govornica iz Brisela sa koje je istinu širio Džejmi Ši; plečka vola konzumiranog na Palama; ratni pištolj Milovana Đilasa; harmonika uz koju se igralo Kozaračko kolo u Studentskom gradu 1968. godine; moralne pouke Bore Ćosića i Sonje Biserko; sve pionirske marama; sve partijske knjižice KPJ; sve foto-

grafije svih ljudi koji su kroz Skupštinu Jugoslavije prošli u mimohodu ili plakali duž pruge Ljubljana–Beograd, 1980. godine; svi lovački trofeji iz vile u Karadorđevu; balvani iz Balvan revolucije; jogurt iz Jogurt revolucije; tačan spisak žrtava u Jasenovcu; tačan spisak vojnih i civilnih žrtava NATO bombardovanja; tačan spisak žrtava logora na Golom otoku; tačna mapa sa lokacijama mesta obogaćenih osiromašenim uranijumom; transparenti na kojima piše “Bolje rat nego pakt” iz 1941. godine, “Trst je naš” iz 1945. godine, “Čehoslovačka je i naša otadžbina” iz 1938. godine, “Solidarnošč” iz 1980. godine, i “Slobo Slobodo” iz 1989.

godine, i “Slobo odlazi” iz 2000. godine; mapa sa označenim masovnim grobnicama na Kosovu; srednjovekovni rukopisi sklonjeni iz manastira Dečani, Kosovo; srednjovekovni rukopisi sklonjeni iz manastira Krupa, Hrvatska; ceo sadržaj bivšeg Muzeja “25. maj” štafete, pokloni i ostalo; kordon koji je građane dočekao u Kolarčevoj; sandalice u kojima je Buba Morina išla na proslavu šeststote godišnjice izgubljene Kosovske bitke 1989. godine; cipele, sandale i patike svih milion građana Srbije koji su išli na proslavu šeststote godišnjice izgubljene Kosovske bitke 1989. godine; traktor na kome se sa Kosova iselila porodica Jovanović 1999. godine; penkalo kojim je Dragiša Cvetković potpisao pristupanje Trojnom paktu; penkalo kojim je potpisan vojno/tehnički ugovor između NATO-a i Vojske Jugoslavije; olovka kojim su pisani dnevnic Mire Marković; uniforma u kojoj Marko Milošević nije branio svoju otadžbinu tokom NATO bombardovanja 1999. godine; motorna testera kojom Marko Milošević nije pretio aktivisti *Otpora*; kravata Staneta Dolanca; pendreci kojima je na Gazeli na smrt pretučen P. Starčević; pištolj i šapka koje je na poklon od Ratka Mladića dobio Vesli Klark; tačan stenogram razgovora koji su vodili Josip Broz Tito i Aleksandar Ranković pred Četvrti plenum; tačan stenogram razgovora koji su vodili Ričard Holbruk i Slobodan Milošević u Beogradu i Dejtonu; glasačke kutije iz raznih epoha; magnetron za nikad završeni akcelerator u Vinči; akt o nacionalizaciji; isplaćene obveznice zajma za preporod Srbije; telegrami podrške iz raznih epoha; polupani autobus kojim su se građani Babušnice vraćali sa kontramitinga iz Beograda; medicinski izveštaji iz borskog i kolubarskog basena o plućnim bolestima; budući medicinski izveštaji o kancerogenim bolestima u Pančevu; konfiskovano žito; slovenačka roba koju namerno nismo kupovali; platne liste iz 1989; sadašnja adresa bivšeg predsedničkog kandidata Jezdimira Vasiljevića; Bela knjiga; Crni talas; *Red Devils*; spisak predsednika FK Partizan; kuća Željka Ražnatovića Arkana otvorena za javnost; Centralni zatvor; Zemunski klan; kompletno naoružanje Specijalnih jedinica iz Kule; Haška optužnica protiv Vojislava Šešelja koju nije mogao da razume jer je pisana na hrvatskom; spomenik caru Dušanu koju je nelegalno ispred Palate pravde postavio tadašnji Ministar pravde Vladan Batić; nova zgrada TV Pink; KPGT Šećerana, uživo; radna akcija sondiranja terena na Novom Beogradu, uživo; referendum za otcepljenje Crne Gore, uživo; buduće zasjedanje Skupštine Jugoslavije uz učešće srpskih, albanskih i crnogorskih poslanika, uživo; itd., itd., itd. ...

učesnik:

Yugomuzej nije nastao kao unapred smišljen projekat – njega je i doslovno oblikovalo i “sazidalo” vreme u kome je nastajao – i neka vrsta postojanog beznađa.

Beznađe, koje je proizlazilo iz neprestanog, višegodišnjeg i žestokog preliivanja istorije u svakodnevicu: do mere da je ona gotovo potpuno gušila pojedinca i njegovu privatnost, ukidajući svaku drugu percepciju stvarnosti, osim one koja prolazi kroz prizmu političkog i socijalnog konteksta. Ovaj projekat nastao je – ne zato što umetnost mora da zađe na teren političkog – nego zato što pojedinac u takvim vremenima svakako nema pravo da čuti. Čutati kao pojedinac i praviti se da ne razumeš kontekst političke i socijalne situacije u kojoj funkcioniše, prilično je kukavno. U svakom slučaju mnogo kukavnije od rizika da zagaziš u pamflet. Mogućnost da – u vremenima “kulture laži” – izmislite još i veću laž, i da o njoj govorite kao o evidentnoj istini, učinila mi se kao veoma dobar ključ da se ta epoha preslika.

Takođe, učinilo mi se da – izmisliti sopstvenu instituciju, preteranu i pretenoznu, u vremenima kada vam gotovo sve ostale, “prave institucije”, zvučne i ugledne, izgledaju zapravo trule i do gnušanja odurne – jeste neka vrsta smislene reakcije ako ne i slatke osvete.

Zatim tu izmišljenu instituciju naseliti izmišljenim, virtuelnim skulpturama – jer koliko bi pametno bilo u životno ogoljenim i elementarnim uslovima, posebno tokom bombardovanja Beograda – pokušati da napravite realne skulpture u svetu očiglednog raspadanja materijalne realnosti.

I još – taj lični umišljaj – objektivizovati.

Zatečen iznenadnom pojavom mnoštva, do tada, nepoznatih ljudi, koji su zahvaljujući živoj e-mail komunikaciji, učestvovali u realizaciji projekta *Yugomuzej* – predlozima, reakcijama, foto-prilozima, esejima, komentarima, u svakom slučaju razmenom mnogo življom od one koju dobijate na “stvarnim” izložbama – jer pravite nešto što se tiče onih koji obično samo posmatraju. Iznenadni spasonosni beg od samoće i izopštenosti. Zauzdati tako, na neki način, kipteće zajedničko sećanje, koje delite sa drugim ljudima oko sebe, i to »tkivo« istorijskih fakata upotrebiti kao »materijal« u oblikovanju jedne imaginarne muzejske institucije – učinilo mi se, u tom trenutku, kao dobar način ruganja velikoj i zastrašujućoj istoriji, tako da ironijom decentrirate stvarnost jednostranih ideoloških tumačenja i nacionalističkih floskula.

Bez namere da se istorijskim ličnostima i događajima sudi, posebno bez namere da se sećanjima presudi, ali sa namerom da se vizuelnim vokabularom – dakle, u direktnom vizuelnom suočavanju – prisilimo na ponovni susret sa segmentima nesnosnih događaja iz prošlosti, koje tada nismo ili jesmo razumeli i koji su se desili bilo potpuno van naše kontrole, bilo sa našim nemim pristankom koji proizlazi iz nečinjenja. Takvi ili onakvi: to su slojevi koji nam pripadaju ili, ako hoćete, to su slojevi kojima mi pripadamo. Namerni zaborav ne može da amputira slojeve sećanja. Srećom – jer svako je sećanje bolje od praznine amnezije.

(U svakom slučaju ovaj posmatrač, spiker i učesnik nije umeo drugačije)

*Deo ovog teksta pod nazivom “posmatrač (drugi put)” izvadak je iz intervjua koji je uradila Lidija Merenik, / Dr. L. Merenik, “One Man Band”, Remont art magazin 3/4, Beograd, 2001/. Deo pod nazivom “spiker” jeste tekst, koji je, kao neka vrsta predavanja-performansa, čitan paralelno sa slajd projekcijom o Yugomuzeju, na prezentacijama tokom 1999/2003. godine: Budapest /Hotel Gelert/; Strasbourg /Université des Sciences Humaines/; Pančevo /PIJS/; Budapest /CEU/; Beograd /AAOM/; Berlin /Schaubühne/; Karlsruhe /ZKM/; Novi Sad /Akademija likovnih umetnosti/; Beograd /Škola za savremenu umetnost/; Albany /State University at Albany/; New York /Columbia University/; New York /N.Y. institute for technology /; Kruševac /Narodni muzej/; Wien /Wiener Festwochen/. Ovaj tekst, u celini, sklopljen je kao separat za “Excavating memories – the archaeology of remembering+forgetting” /Oxbow Books/.

21 YUM 101/132 Yugomuzzej SHOP / Székeséte 99 S F/1 AC (t/5p)

21 YUM 133/164 Yugomuzzej SHOP / Suseviri 01/02 S F/1 AC (t)

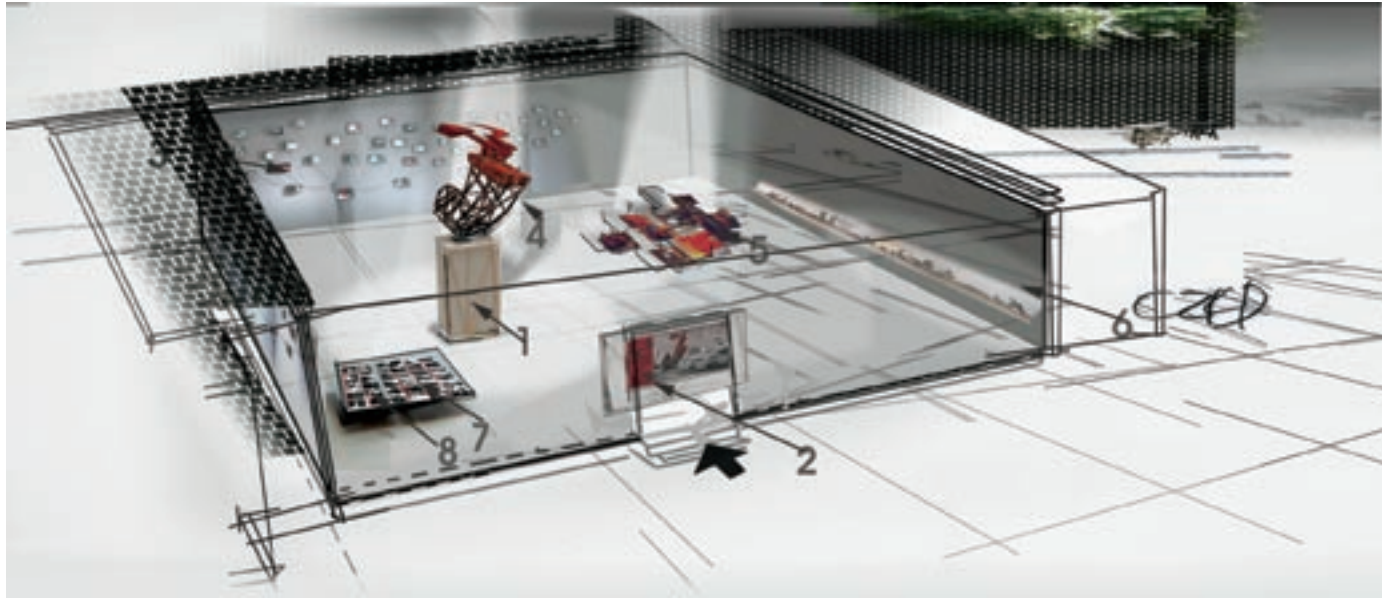

21 YUM 165/196 Yugomuzzej SHOP / I did this 99 S F/1 AC (c/5p.)

21 YUM 197/226 Yugomuzzej SHOP / Skulpture* 99/00 M S/1 AC

I *Mirovovci; *Agresor; *Tenk; *n.n.; II *Dečani/Gračanica; *Veronauka; *Titoland; *Bager; III *Kisura; *Miki; *Stanimir i Stanimirka; *Demonstracije; IV *Cedža; *Karadordevo; *Marilboro; *Pozdrav sa Jadrana; V *Povlačenje; *Pudlica; *Košulja; *Resnikcija

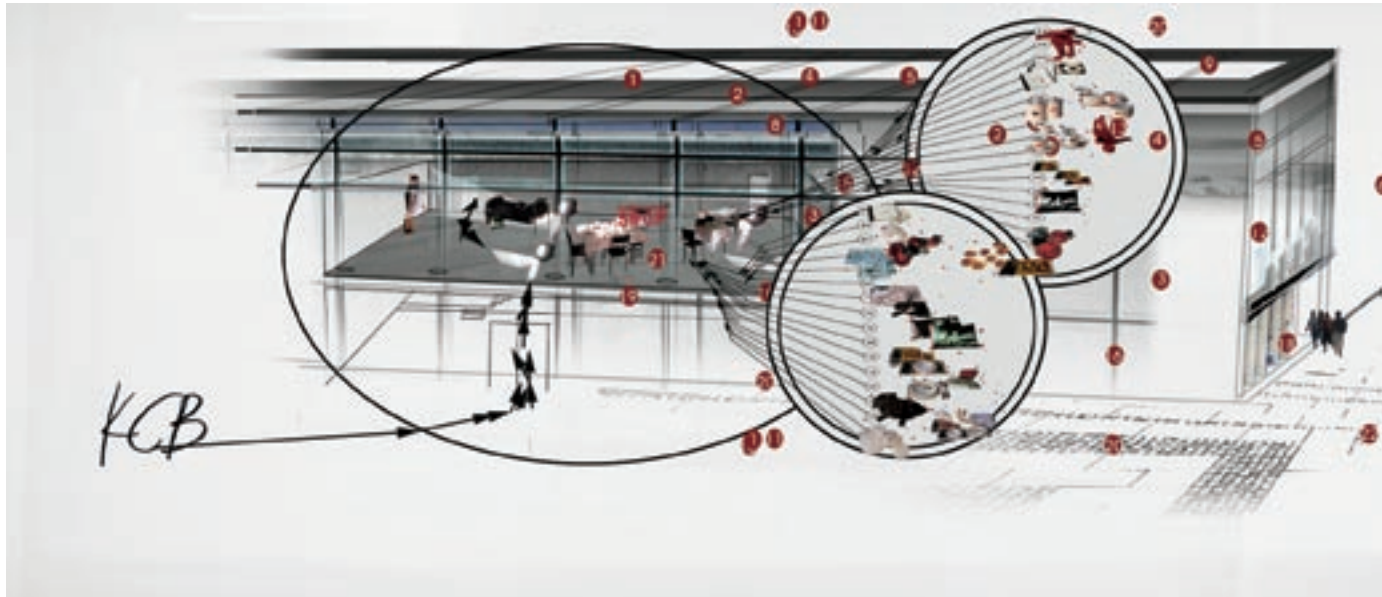

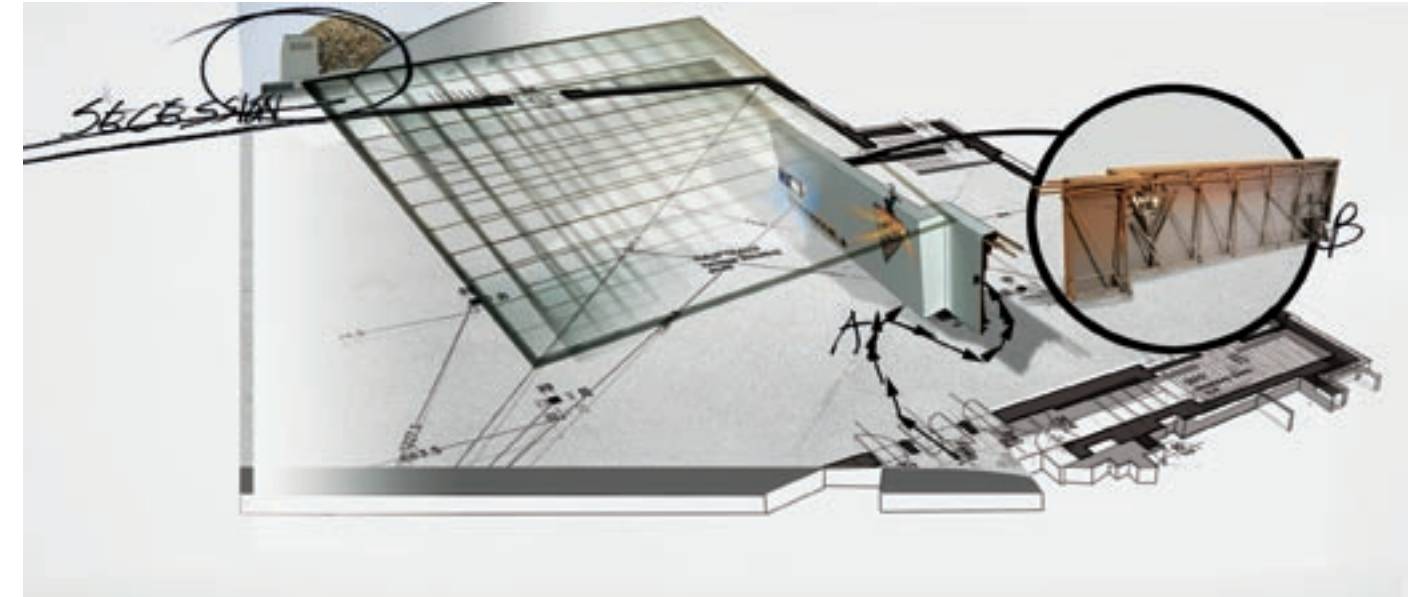
Yugomuzej / CZKD, Beograd; 2001.

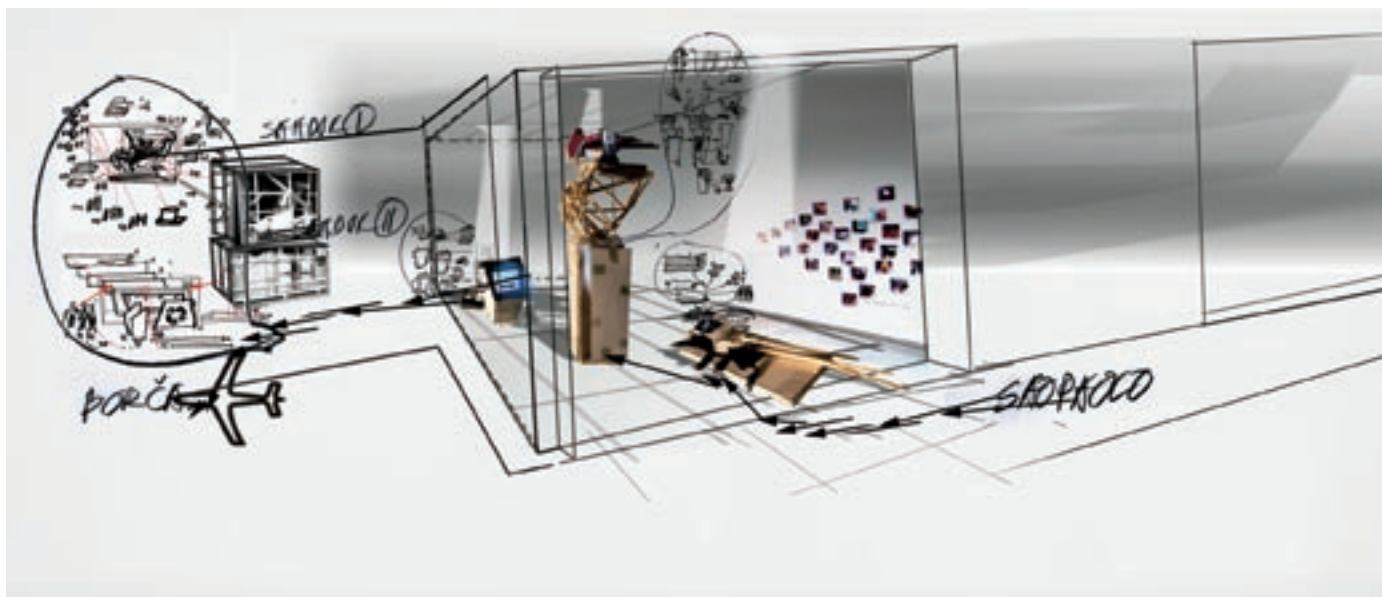
Yugomuzej / Kunsthalle Wien project space, Wien; 2002.

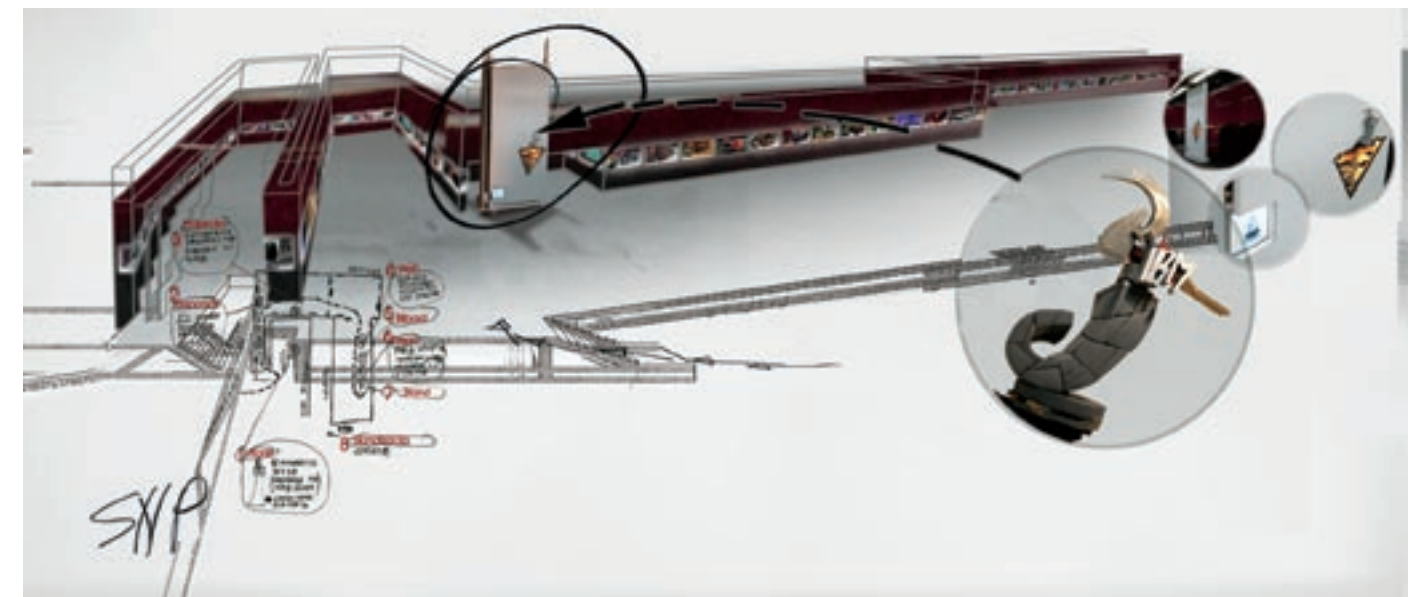
Yugomuzej / KCB, Beograd; 2002.

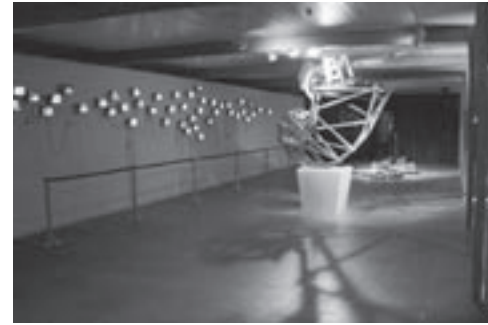
Yugomuzej / Secession, Wien; 2004.

Yugomuzej / Biennale di Sao Paolo, Sao Paolo; 2002.

Yugomuzej / Sterijno pozorje, Novi Sad; 2005.

Yugomuzej / Kunsthalle Wien project space, Wien; 2002.

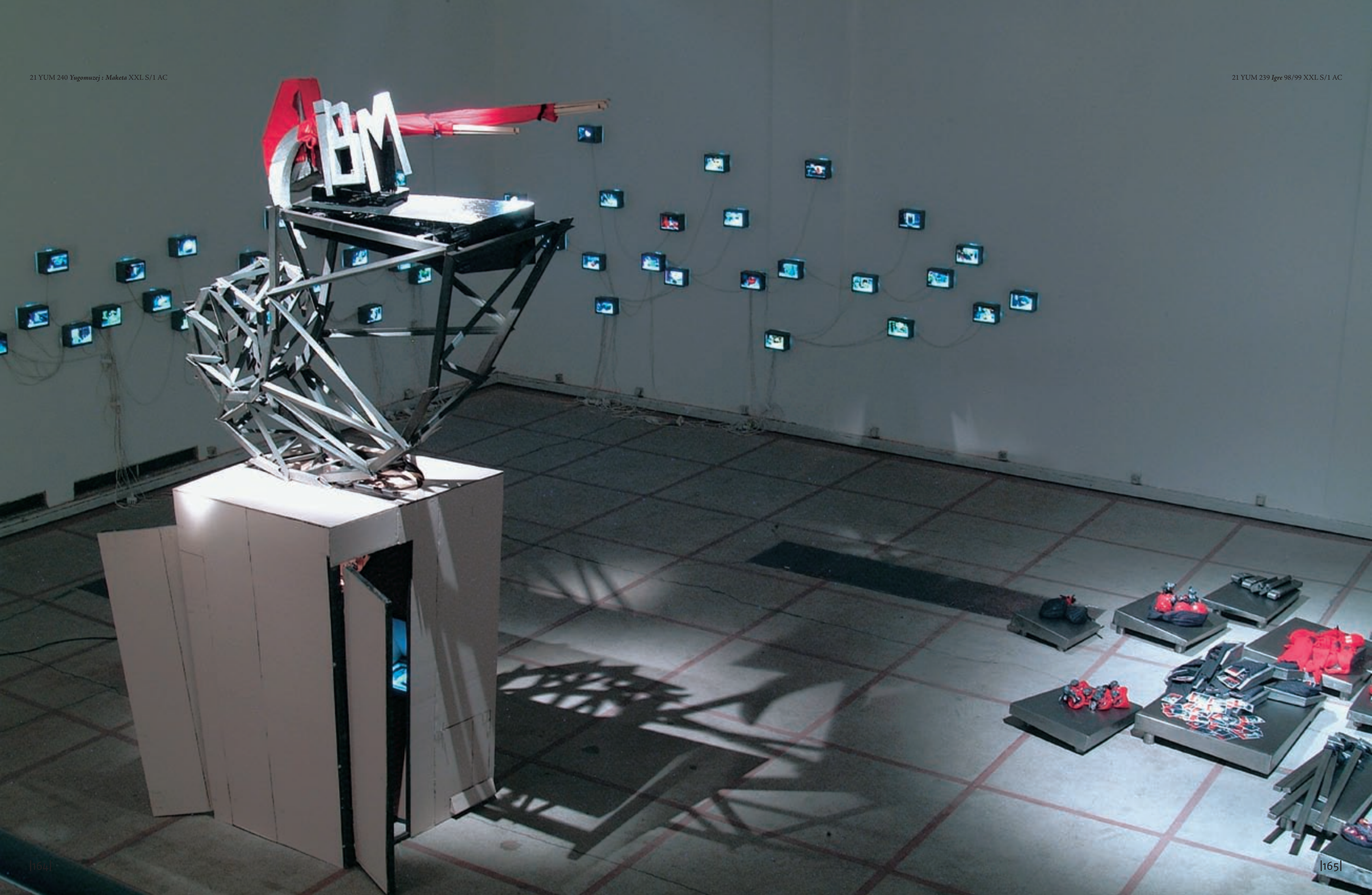

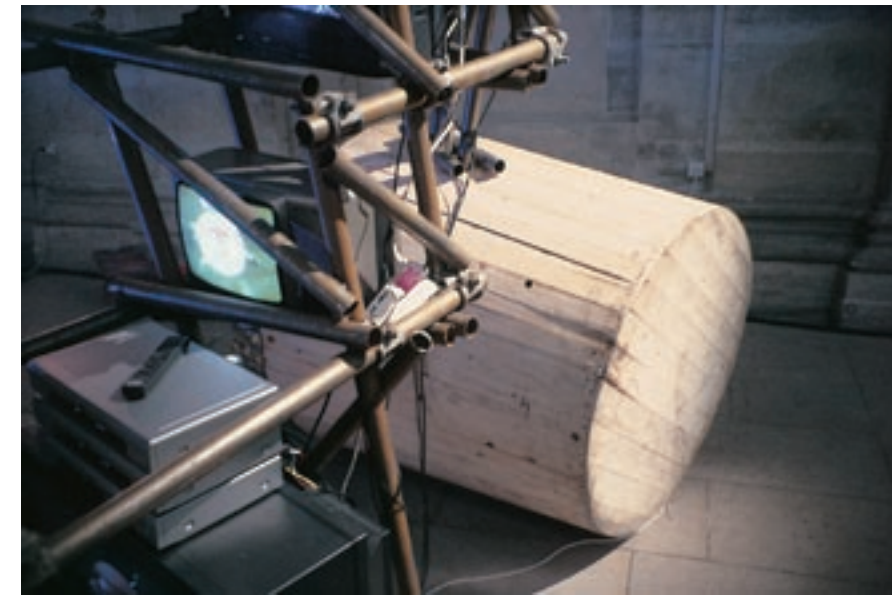
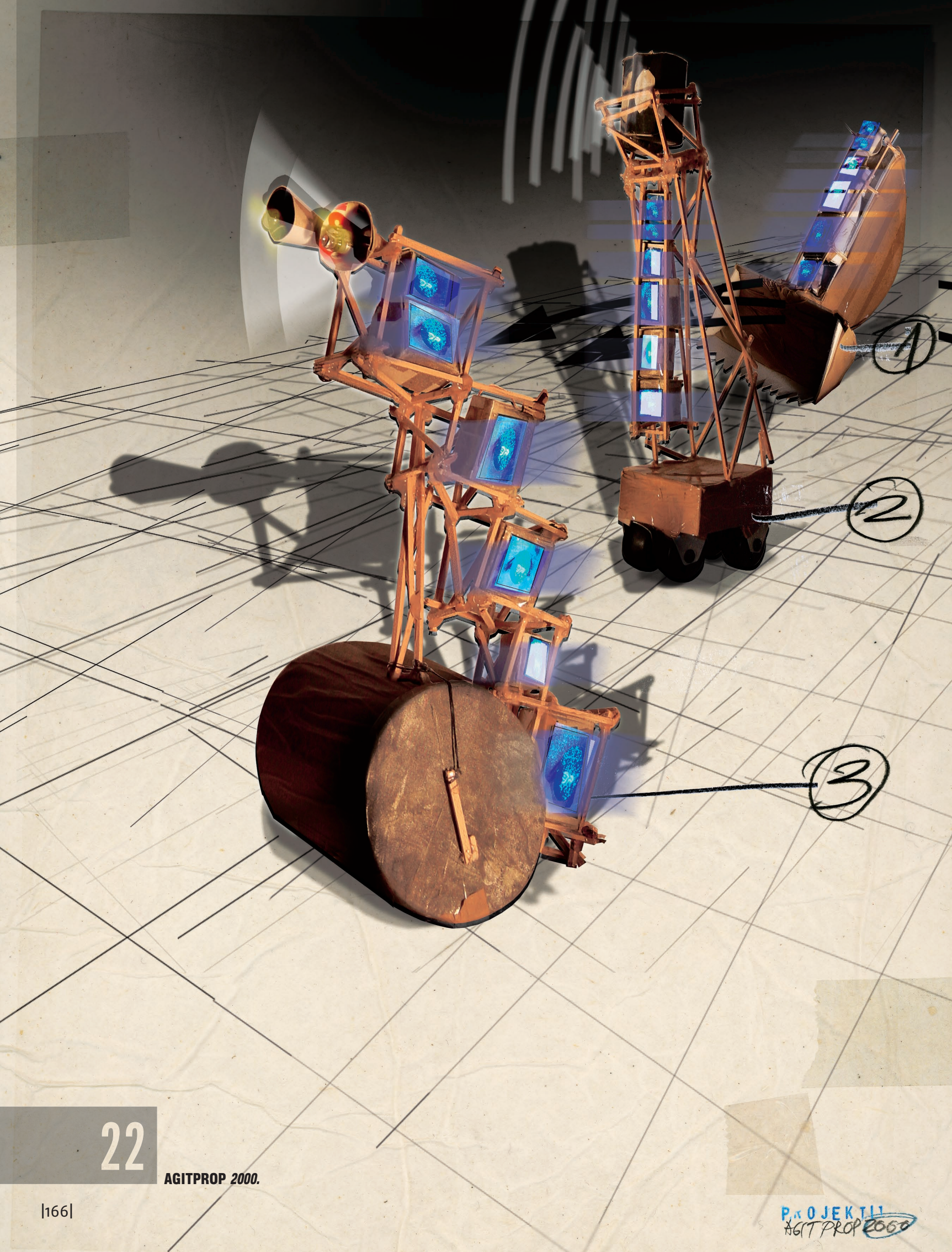
Yugomuzej / Secession, Wien; 2004.

Yugomuzej / CZKD, Beograd; 2001.

Yugomuzej / Biennale di Sao Paolo, Sao Paolo; 2002.

22 001 Bubanj 00 XL S/1 DIS
 22 002 Bager 00 XL S/1 DIS
 22 003 Razglas 00 XL S/1 DIS

